

Трибуна вільного українського слова на чужині американській землі

Адреса Редакції і Адміністрації: Svoboda, 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 YHC: HEnderson 5-8740

УРЯДОВІ КОЛА ПІДТРИМУЮТЬ ДУМКУ РАДФОРДА ЩОДО ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКА

УРЯД ДУМАЄ, ЧО ПРИ ЗМЕНШЕННІ ЧИСЕЛЬНОГО СТАНУ ЗБРОЙНИХ СИЛ МОЖНА БУДЕ ПРОДУКУВАТИ БІЛЬШЕ МОДЕРНОЇ ЗБРОЇ

Вашингтон. — Плія адмірала Артура В. Радфорда, голови Об'єднаних Штатів Штабу, зменшити на 800.000 воїнів чисельний стан збройних сил США здобувася шораз більше прихильників в урядових колах поза Пентагоном. Уряд обережно, але поступово змагає до того, щоб зменшити американські збройні сили, які стоять в Європі. Досі це не зроблено ніяких рішень в цій справі, але вона вже порушила ті кола, які займаються закордонною політикою та безпекою вільного світу. Свій план про зменшення чисельного стану збройних сил США на 800.000 воїнів до 1960 року оголосив Радфорд минулого тижня, хоч пізніше мусів визначити, що ця сфера належить тільки в паллі, і що це є вирішення. В політичних колах гадають, що три причини змушують уряд думати про зменшення чисельного стану збройних сил США. 1. Коли б прийняв рішення зменшити чисельний стан збройних сил і при тому видавати великі суми на продукцію модерної зброї, то оборонний бюджет був би такий високий, що не можна б було думати про збалансований бюджет в найближчому фінансовому році. Бо водночас зброя є дуже дорога. Тоді оборонний бюджет мусів би становити не 36 білльйонів доларів, як це є тепер, тільки коло 48 білльйонів доларів. А тому, що не можна зменшити видатків на продукцію модерної зброї, то залишається єдина можливість — зменшити чисельний стан війська і тим способом зменшити видатки на оборону; 2. В урядових колах переконали в тому, що тепер можна б зменшити американські наземні війська в Європі, і європейські країни не будуть проти цього так протестувати, якби це були робили два або три роки тому. Подібно робить Велика Британія, яка розбудовує атомову зброю, але не збільшує видатків на оборону, бо думає зменшувати чисельний стан своїх збройних сил. Ракують також і на те, що Західна Німеччина зорганізує свої дивізії, і внаслідок цього не треба буде в Європі стільки американських військ, скільки їх є там тепер. 3. В урядових колах думають і про те, що треба б, щоб США і СССР скористалися з того, що світове напруження трохи зменшилося, і тому можна думати про зменшення чисельного стану війська, бо немає сенсу видавати тепер на оборону стільки, скільки видавалося під час найбільшого напруження в так званій холодній війні. Існує і сильний аргумент проти пліи Радфорда. Продукція водневої і атомової зброї дійшла до такої досконалості, що може прийти до того, що ні одна сторона не відважиться викласти цієї зброї, і внаслідок цього не можна зменшувати числа наземних військ, бо вони єдині можуть вести найближчу війну. Та ще інший аргумент за тим, що США не можуть тримати багато наземних військ, бо вони в ніякому випадку не можуть дорівняти Советам і комуністичному Китаю. З цього виходить, що справу зменшення числа збройних сил США треба вирішувати дуже обережно.

Нара смерті для транспортних саботажистів

Вашингтон. — Президент Айзенгавер підписав закон про смертну кару для всіх тих, які спричиняють смерть особам на комунальних засобах, які курують в містотейових відділах. На смертну кару засуджують суди тих злочинців, яким це будуть рекомендовані суди присяжних, коли аналіз саботажу були жертви в людях. В легших випадках за саботаж на транспортних засобах будуть суди визначувати найвищу кару 20 років ув'язнення та 10.000 доларів штрафу. Справа підвищення кар за саботаж на транспортних засобах стала актуальною після того, як восени минулого року Джей Гілберт Грегем із Денверу в Колорадо підложив був часову бомбу до літака, внаслідок чого загинула його заасекурована мати та 43 інші особи.

Ціни на харчі збільшилися на 0.2 відсотка

Вашингтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що ціни на харчі в попередньому тижні, який закінчився 10-го липня, збільшилися порівняно з 0.2 відсотка. Найбільше збільшилися ціни на фармцеві продукти, бо аж на 1.2 відсотка. Найбільше подорожчали картоплі, а потім овочі та горішки.

В АМЕРИЦІ

- 100-річчя півня Емма Грін із Вронкс, Нью Йорк, відзначила свої 100-ті народини в домі Сестер св. Франциски і заявила, що своє довголіття завдячує "своєї добрій натурі". Вона сказала: "Не робити ніяких справ великих і не сваритися з ніким та жити в згоді з людьми".
- 43-річна дружина Едварда В. Мейланда з Індіанпеліс, Мо., в п'ятницю 13-го липня народила свою 13-го дитину таку в своїй хаті. Вона заявила, що її 10 дошок і два сини всі народилися вдома.
- Прокуратор Рері Г. Гейфферман із Нью-Йорку в Консти-тації заборони будівельних фірм працювати в "чужій прибудові автошляхи, яка веде через місто. Щоб не докупити земельного м'яса, прокуратор визначив час праці для робітників від 7-ї години до 7-ї години вечору.
- Едвард Волтер із Філіпсбург, Нью Джерсі, винайшов і опатентував механізм, який можна прикріпити в середині капелюха автомобіля. Коли б шофер засипався і "випав" голову, то прилад бавляв дзвонити і не дасть йому заснути.
- Провідник демократичної більшості в Сенаті сенатор Ліндон Б. Джонсон заявив, що цього тижня Сенат буде працювати декілька днів пізніше, щоб випустити ті праці, які на нього чекають ще перед від'їздом.
- Сенатська Рішуча Комісія прийняла законопроект, який уряд ухвалила Палата Репрезентатів, згідно з яким давати безплатно молоко на доглядання дітей не тільки в школах, але і в школах для медичних сестер та в установах, які опікують дітьми.
- Університет в Сан Франціско повідомляв, що перший раз в історії лікування недуги психіки консультувалися рентгеном апаратом, який має силу 70.000.000 вольтів. Досі такі апарати мали силу 250.000 вольтів.
- Комісія Північної Східної пригрозить державним урядовцям, що їм не вільно кандидувати на федеральні і штатські посади, поки не зрозуміють істини на федеральній і штатській службі, не вільно брати участь в виборчих кампаніях. Це діється згідно з законом Гетча з 1939 року, і воно відноситься до 2.000.000 урядовців.

АЙЗЕНГАВЕР ЗНОВУ В БІЛОМУ ДОМІ

Президент Айзенгавер, вернувшись до Білого Дому, конференція з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом.

В пробних виборах Айзенгавер перемагає Гарримана в відношенні двох до одного

Принстон, Н. Дж. — Американський Інститут Публічної Опінії-дра Геллупа перевірив пробні вибори серед різних категорій виборців і stwierdз, що якби тепер відбувалися президентські вибори, то Айзенгавер переміг би Гарримана в відношенні двох до одного. Між всіми виборцями вислід цього пробного опитування — голосування представляв Айзенгавер здобув поважне число голосів: Гарриман — 60 відсотків, Айзенгавер — 35, а 5 відсотків нерішених. 30-го червня цей самий Інститут відбув подібне пробне голосування між Айзенгавером і Стівенсоном, і Айзенгавер дістав був 62%, а Стівенсон тільки — 35 відсотків.

Польща протестує проти налетів американських літаків і погрожує, що буде їх зістрілювати

Вашингтон. — Амбасадор польського комуністичного уряду Ромуальд Спасовський передав на руки заступника державного секретаря США Роберта Морфі гостру ноту з протестом проти перелетів американських літаків через польську територію. Перелети ці мали відбуватися в другій половині червня і в перших днях липня ц. р. Протестуючи, польський уряд погрожує, що в майбутньому ці літаки будуть зістрілювані і що відповідальність за всі наслідки паде на уряд З'єднаних Держав Америки. Водночас польський комуністичний уряд домагався, щоб американський уряд припинив перелети своїх літаків над польською територією і покарав винуватців у порушенні польської суверенності. Передаючи ноту, польський амбасадор твердив, що американські літаки летіли дуже високо і що це були джети (турбомоторні літаки). На запит державного підсекретаря, яким чином польські чинники змогли встановити, що це були американські літаки, Спасовський не міг дати відповіді, заявляючи, що він знає тільки те, про що його поінформували польський уряд.

Сенат прийняв законопроект про допомогу старшим людям

Вашингтон. — Сенат більшістю 62-ох до 21-ого голосу ухвалив законопроект про збільшення федеральних фондів на допомогу для бідних старших віком осіб, сліпих і глухих, що є нездібних до праці. Згідно з цим законопроектом ті всі особи зможуть дістати допомогу найменше на п'ять доларів більшу, як це було додосі. Цей законопроект є частиною закону про соціальне забезпечення, який ухвалила Палата Репрезентатів ще в минулому році. Цю поправку до того законопроекту висунув демократичний сенатор Радсел Б. Ланг, і вона відноситься до 2.500.000 осіб — старших віком, сліпих і нездібних до праці. Коли б цей законопроект ухвалив Конгрес, то він обов'язував би вже від 1-го жовтня цього року, і збільшив би видатки державної скарбниці на 208.000.000 доларів.

В п'ятницю 20-го липня відбудеться пробний алярм протиповітряної оборони

Вашингтон. — В п'ятницю 20-го липня почнеться "Тижень Протиповітряної Оборони", під час якого випробуватимуть готовість цивільного населення до оборони проти можливого ворожого летючого налету. Вже в першому дні цього налету могло б бути в цій країні коло 20.000.000 жертв в людях, якщо б ворог несподівано напав. Перший раз в цих протиповітряних випробуваннях брали участь і Канада. В п'ятницю в 10 годині перед полуднем заалармовані будуть 76 великих міст і військових центрів в США та Канаді, і вже в першому дні мало б бути 9.800.000 "вогнів" та 10.800.000 "поранених" від ворожих бомб, коли б населення не оборонялося. Президент Айзенгавер, члени його кабінету та інші працівники федеральних урядів і установ зараз після оголошення залишають столицю та виїжджають в заповідні місцевості, звідки керуватимуть протиповітряною обороною країни. Вечорі того ж дня Президент відлітає до Панамы на Конференцію Президента Америки.

ПОЖЕЖА В КАПЛИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ КІРКВИ В ДЖЕРЗІ СІТІ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В суботу по полудні 14-го липня ц. р. в каплиці української католицької Церкви св. Апп. Петра й Павла вибух вогню, який вгасила пожежна сторожа. Ця каплиця стоїть при вул. Сосекс. Каплиця загорілася від того, що сильний вітер навіяв прапор над лампою, яка світила. Щоденник "Ньюарк Ньюз" писав, що вогонь спричинив шкоду на 15.000 доларів.

Йдуть розмови в справі включення Еспанії і Португалії в американські оборонні плани

Мадрид. — Минулого тижня відбулися за ініціативою еспанського уряду розмови між представниками еспанського генерального штабу і репрезентантами американського командування в Європі в справі включення держав Іберійського півострова (Еспанії і Португалії) в американське оборонне планування в Європі. Ці розмови будуть продовжуватися в цьому напрямку з тим, що в них братимуть участь і представники генерального штабу Португалії. Метою цих розмов є приступлення Еспанії до ближньої співпраці в оборонній системі Європи, а тому що вона не є ще членом НАТО, планується притягнути її до оборонної системи передусім в області Середземного моря й Іберійського півострова. Еспанія і Португалія зв'язані спільним оборонним т. зв. Іберійським пактом, що з 1940 року і представники обох держав заявляють, що Іберійський півострів може стати важливою "стратегічною авіацією" в оборонній системі Європи поміж Атлантичним океаном і Середземним морем. Вони теж впевняють, що Еспанія і Португалія можуть забезпечити власними силами безпеку цієї твердині, але для цієї мети їм потрібно тільки відповідної модерної зброї, що її могли б їм дати З'єднані Держави Америки. Водночас цим представниками еспанського генерального штабу зазначено, що Еспанія, хоч і не є членом НАТО, але вона готова вже включитися в оборонне планування Заходу.

Громіка переголосували в комісії для справ роззброєння

Об'єднані Нації, Нью Йорк. — Комісія ООН для справ роззброєння прийняла 10 голосами проти 1 (Громіка) компромісну резолюцію в справі актуальних роззброєнних заходів, запропоновану делегатом Перу Віктором А. Веллунде. У висліді цієї резолюції закладає комісія доповідати "пятичленній підкомісії, зложеної з представників США, Великої Британії, Франції, Канади і Союзу, продовжувати переговори в справі обмеження і контролю збройних сил і варті до уваги всі пропозиції, зроблені під час попередніх сесій комісії ООН для справ роззброєння. Приймаючи цю компромісну резолюцію, не зважаючи на дуже гострі застереження, висловлені советським делегатом Андреем Громіком, мовляв, вона бере до уваги тільки погляд західних великодержав і цілком ігнорує пропозиції Советського Союзу. Західні держави, на думку Громіка, не хочуть здійснення справжнього загального роззброєння, а тільки домагаться інспекції і контролю атомової та іншої зброї і поступового роззброєння, залежно від політичних питань. Під час голосування над пропозицією перуванського делегата Югославія не зайняла ні за ні проти.

Тіто не визнає Східної Німеччини

Вони. — Комуністичний югославський диктатор Тіто заявив уряд Західної Німеччини, що він не думає визнавати маріонетковий комуністичний уряд Східної Німеччини та наважувати з ним дипломатичні взаємини. Це заперечення мав дати Тіто західно-німецькому амбасадорові Карлові Пфайдерові, Східної Німеччини.

Гротеволь і 6 заступників прем'єра летять до Москви

Берлін, Східна Німеччина. Прем'єр Отто Гротеволь і шість його заступників в поїздку 16-го липня відлетіли до Москви, для дуже важливих переговорів. Як заявив пресовий урядовець. Ця візита відбувається на домагання уряду Східної Німеччини. Під час цих переговорів мають висвітлити важливу для комуністичної справи, як далеко можна критикувати Сталіна і до якого ступня можна лібералізувати комуністичну диктатуру. Советський амбасадор до Воні Валеріян А. Зорін вже урядово попрацював з представниками західно-німецького уряду, бо його відклика-ли до Москви, де має обійти якийсь інше становище. В переговорах в Москві мають також обговорювати справу об'єднання "миролюбної, незалежної і демократичної Німеччини" та справу європейської безпеки. Східно-німецькі представники домагатимуться допомоги від Москви, щоб збільшити життєву ступу населення комуністичної Німеччини. З прем'єром Гротеволем їдуть ще такі особи: перший секретар Комуністичної партії в Східній Німеччині — Вальтер Ульбрихт та шість заступників прем'єра: Отто Нух-даль, Ганс Лях, Віллі Стоф, Фріц Зелманн, Павль Шольц і д-р Лютар Вольц.

Комуністична партія Великої Британії дотримується далі московської лінії

Лондон. — Комуністична партія Великої Британії, йдучи за прикладом Франції й Італії, які підчинилися Сталіну, розвиваючи Сталіна на директивах Москви, забула про свій недавній критичизм проти наслідків Сталіна і своє домагання "основної марксистської аналізи причини й умов", які привели до "культу особи" і визнали "за захоплення" в правдування Хрущова і соціалістичної компартії в справі співпраці в злочинах Сталіна. Бритійська комуністична партія "привітала тепло" резолюцію Центрального Комітету КПСС з 30 червня ц. р. "про переможення культу особи і його наслідків" і наголосила на резолюції "цілком моральною" в з'ясуванні

ЗДА ДОМАГАЮТЬСЯ СОВЕТСЬКИХ ВІЯСНЕНЬ В СПРАВІ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИХ ЛЕТУНІВ

Москва. — Американський уряд звернувся через свою амбасаду в Москві до уряду Советського Союзу, домагаючися вив'яснень в справі задержання в советських концетраційних таборах цивільних осіб, що в советських концетраційних таборах задержані в американській авіації, які попали в советські руки з двох пропавших американських літаків. Мова про заложу з морського літака "Прайветір", який був змушений висадитися на Балтійському морі в квітні 1952-го року та з літака В-29, який пропав під час корейської війни та правдоподібно примусово осів на Японському морі або на Камчатці. Інформації про задержання членів заложу цих літаків в советських концетраційних таборах одержав американський уряд від багатьох звільнених в останніх роках в'язнів советських концетраційних таборів різних національностей. Згідно з цими інформаціями, один член заложу "Прайветіра" перебував у концетраційному таборі ч. 20 біля Тайшету в східному Сибірі, а вісім інших членів заложу того ж літака були в каторжних таборах і районах Воркути. Один старшина із заложу пропавшого В-29 перебував в лікарні на Колми. Делкі з цих летунів мали бути засуджені, за шпигунство, на 25 років ув'язнення. В американській ноті сказано, що вістки про цих летунів з двох пропавших американських літаків дозволяють на припущення, що в советських концетраційних таборах задержані також усі інші члени заложу цих літаків. Рівночасно в ноті пригадується, що советський уряд зобов'язаний міжнародним правом зголошувати негайно американському уряду задержання з будь-яких причин американських громадян, або дозволити такому задержаному громадянину сконтантуватися з відповідними американськими дипломатичними представництвами. Нічого з того не зроблено. Тепер уряд США домагався від советського уряду точних даних про цих безпривірно задержаних без будь-якої вістки американських громадян.

Шенілов пропонує припинення спроб з нуклеарною зброєю

Москва. — Виступаючи під час сесії Верховного Совету, міністер закордонних справ Дмитро Т. Шенілов заявив, що Советський Союз готовий покласти негайно безсередній переговори з Вашингтоном і Лондоном в справі припинення спроб з нуклеарною зброєю. На його думку, порозуміння в цій справі можна досягнути трьома шляхами: або через Об'єднані Нації, або з допомогою переговорів між США, СССР і Англією в рамках ООН, або з допомогою окремих декларцій кожного з урядів. Справа інспекції і контролю, за словами Шенілова, не є жадною перешкодою для досягнення порозуміння, бо під сучасну пору неможливо удержати в таємниці спроби з нуклеарною зброєю. Советський уряд ува-

Кипрські греки відмовляються говорити про автономію Кипру, поки Макаріє на заслання

Нікосія. — Представники організованого грецького населення на Кипрі відмовилися говорити з лордом Редкліффом, британським юристом, який прибув до Нікосії, щоб приготувати проект конституції для британської колонії, яка б гарантувала Кипрові повну автономію. Представники грецького населення підтвердили, далі ще раз свої вимоги в справі самовизначення, відбуття плебісциту на Кипрі й евантуального об'єднання з Грецією, але заявили, що вони не будуть з ніким переговорювати, поки їхній релігійний і національний провідник архієпископ Макаріє перебуває на заслання. Представники турецького населення на Кипрі заявили лордові Редкліффові, що вони вітають його прибуття, але не приймуть ніякого проекту конституції, який піддає би всю владу в руки греків.

В СВІТІ

- Старшини в новій західнонімецькій армії дістали масової листи, підписані анонімною "Говорливою борцею за незалежність Німеччини", з закликом, щоб вони зрікалися своїх становищ і виступали з війська. Знову ж у середніх і високих школах в Західній Німеччині, по літніх таборі молоді і по фабриках масово розкинені летючі за закликами до західно-німецької молоді у військовому віні — вітати до Східної Німеччини, де їх чекає "служба у війську. Вся та пропаганда — діло Комуністичної партії.
- У чеському місті Зліна, порозуміно на "Готвальдово", відбули заворушення у великій фабриці обуви (кошмистової промисловості) Ваца, потім націоналістичної. Поліція, присмирюючи робітників, чотирьох убила, 13 ранила і 30 арештувала. Паше про це широко заходило чеська преса. Чехи офіційно заперечують.
- Скатерина Фурцева, колишня робітниця у советському мліні, тепер єдина жінка в Президії Верховного Совету, прибула в не-діагональ.
- Товариство спеси 14-річної домашньої армії дістало масової листи, підписані анонімною "Говорливою борцею за незалежність Німеччини", з закликом, щоб вони зрікалися своїх становищ і виступали з війська. Знову ж у середніх і високих школах в Західній Німеччині, по літніх таборі молоді і по фабриках масово розкинені летючі за закликами до західно-німецької молоді у військовому віні — вітати до Східної Німеччини, де їх чекає "служба у війську. Вся та пропаганда — діло Комуністичної партії.
- У чеському місті Зліна, порозуміно на "Готвальдово", відбули заворушення у великій фабриці обуви (кошмистової промисловості) Ваца, потім націоналістичної. Поліція, присмирюючи робітників, чотирьох убила, 13 ранила і 30 арештувала. Паше про це широко заходило чеська преса. Чехи офіційно заперечують.
- Скатерина Фурцева, колишня робітниця у советському мліні, тепер єдина жінка в Президії Верховного Совету, прибула в не-діагональ.

